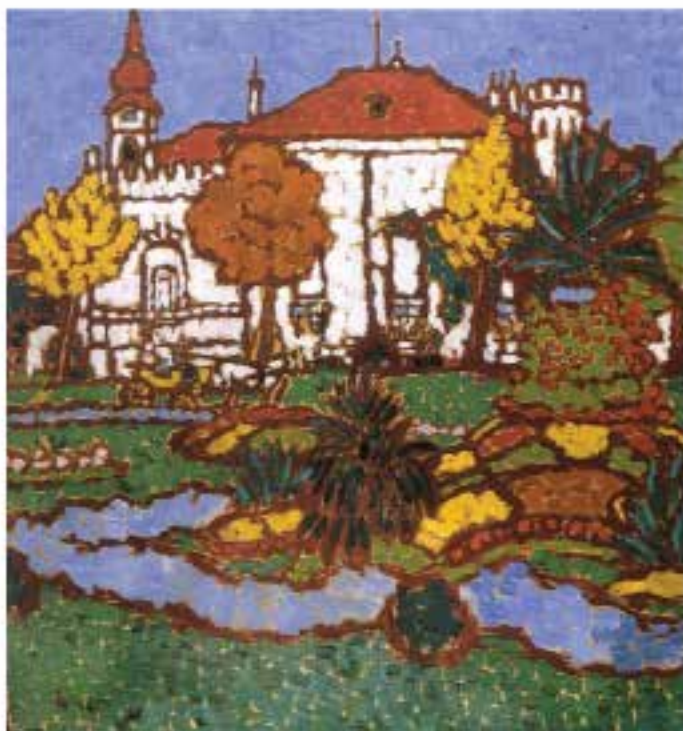

ALAIN-FOURNIER

ADSIZ ÜLKE

Çeviri: ÖZDEMİR İNCE

ALAIN-FOURNIER
ADSIZ ÜLKE

Can Klasik

Adsız Ülke, Alain-Fournier

Fransızca aslından çeviren: Özdemir İnce

Le Grand Meaulnes

© 1981, Can Sanat Yayınları A.Ş

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1981

9. basım: Şubat 2022, İstanbul

Bu kitabın 9. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Kapak uygulama: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.
Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.
Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-4088-6

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750740886

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ALAIN-FOURNIER
ADSIZ ÜLKE

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Özdemir İnce

♥can

Asıl adı HENRI-ALBAN FOURNIER olan yazar, 1886'da Fransa'da doğdu. Tamamlanmış tek romanı *Adsız Ülke*, çağdaş klasikler arasında yer alır. Yazarın Orta Fransa'nın ücra bir köyünde geçen mutlu çocukluk yıllarını konu alan bu roman, yitirilmiş sevinçler dünyasına duyulan özlemi yansıtır. *Nouvelle Revue Française* adlı edebiyat dergisinde yayımlanan ve daha sonra kitap haline getirilen bu roman, Goncourt Akademisi Edebiyat Ödülü'ne aday gösterildi. Alain-Fournier, edebiyat eleştirmeni olarak *Paris Journal* adlı gazetede çalışmaya başlayınca André Gide, Paul Claudel gibi isimlerle tanıştı. Eleştirmen Jacques Rivière'le yazışmalarını da kapsayan yapıtlarının büyük bir bölümü ölümünden sonra yayımlanmıştır. R. Gibson tarafından yazılan yaşamöyküsü *The Quest of Alain-Fournier* (Alain-Tournier' nin Arayışı) 1953'te yayımlanmıştır. 1914 yılında Birinci Marne Çarpışması'nda hayatını kaybetmiştir.

ÖZDEMİR İNCE, 1936'da Mersin'de doğdu. 1960'ta, Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca Bölümü'nü bitirdi. Paris Üniversitesi'ne bağlı Institut des Professeurs de Français à l'Étranger ve Institut de Phonétique'te öğrenim gördü (1965-1966). 1969'da TRT'ye geçti. 1982'de emekli olduktan sonra Can Yayınları ve Telos Yayıncılık'ta editörlük yaptı. Halen *Hürriyet* gazetesinde fıkra yazarıdır. Şiirleri ve eleştirel denemeleri yirmi kadar yabancı dile çevrildi. Şiirleri Fransızca, Bulgarca, Yunanca, İtalyanca ve Makendoncada kitap olarak yayımlandı.

Sunuş

“*Adsız Ülke*, çağdaş edebiyatın belki de ilk ve biricik klasik kitabıdır.”

MARCEL ARLAND

1 Kasım 1938

Elinizdeki roman, yalın, süssüz, içten, durgun su gibi saydam ve sanki biraz daha “çocuksu” bir yapıt. Bu nedenle, insan bir anda Marcel Arland’ın yukarıdaki sözlerini bir abartı, bir dost kayırmacası sanabilir. Ama *Adsız Ülke*’ye girdikçe kahramanlarıyla ortak yanlarımız belirlemeye, özlem ve düşlerimiz örtüşmeye başlayınca olağanüstü bir yapıtla karşı karşıya olduğumuzu kavramaya başlarız.

Adsız Ülke, çok genç yaşında, 28’inde ölen Alain-Fournier’ nin yazdığı ve yayımlanan tek romanıdır.

Alain-Fournier 3 Ekim 1886’da Orta Fransa’nın Cher ilinde, La Chapelle d’Angillon’da doğdu. Anne ve babası ilkokul öğretmeniydiler. Anne babasının 1890 yılında atandıkları Epineul-le-Fleuriel ise yazarın çocukluğunun geçtiği ve yaşamında büyük etkileri, yaratıcı kişiliğinde ise esin kaynağı olan küçük bir köydür. Alain-Fournier ilk öğrenimini bu köyde yaptı.

Yazarın, mutlu, pırlıl pırlıl, gönül açıcı bir çocukluğu olduğu söylenemez. Alain-Fournier’ nin yazar kişiliğinde önemli bir yer tutan yazışmalarından bu konuda işe yarar ipuçları edine-miyoruz; ancak mutluluktan çok mutsuzluğa yatkın bir iç dünyası olduğunu sezinliyoruz.

Alain-Fournier, ortaöğrenimine Paris'te, Voltaire Lisesi'nde başladı (Ekim 1898). Çok yetenekli, çok başarılı bir öğrenciydi. Her sınıfta, yıl sonunda en başarılı öğrencilere verilen tüm büyük ödülleri kazandı. 1901 yılında denizci olmaya karar verdi ve bunu gerçekleştirmek için Bres Lisesi'ne yazıldı. Burada da başarılı bir öğrenci olmasına karşın, ikinci yılın başlarında, deniz subaylığı düşleri, yerini yazarlık düşlerine bıraktı. Alain-Fournier'nin değişen düşleri kent ve lise değiştirmesini de gerektirdi: Önce Bourges Lisesi'ne, daha sonra da Yüksek Öğretmen Okulu sınavlarına hazırlanmak üzere 1903 yılında Lakanal (Paris) Lisesi'ne girdi. Burada, en yakın arkadaşı olacak ve kız kardeşi Isabelle'le evlenecek olan Jacques Rivière'le (Yazarla, karşılıklı mektuplarının önemli bir yazınsal değeri vardır ve yayınlanmıştır. J. Rivière de yazardır.) karşılaştı.

Lakanal Lisesi öğrencisi Alain-Fournier, 1 Haziran 1905 günü (bu tarihi anıyoruz çünkü yaşamının en önemli günü ve belki de elinizdeki kitabın en önemli nedenidir); "yaşlı bir kadının koluna girmiş, sarışın, uzun boylu bir genç kız" gördü bir gezi yerinde. Birkaç gün sonra, genç kızla konuşma olanağı buldu; ona adını söyledi, tasarılarını, umutlarını, düşlerini anlattı. Ancak daha çocuk denecek yaşta olduklarını ileri süren genç kız, Alain-Fournier'den kendisini bir daha aramamasını istedi; birkaç gün sonra da, tatili bittiği için, geldiği Toulon'a döndü. Alain-Fournier, yürekten bağlandığı, hiçbir zaman unutamadığı, kendisi için sürekli acı kaynağı olarak kalan bu "uzun boylu, sarışın" kızı, *Adsız Ülke*'nin genç kızı Yvonne de Galais'nin kişiliğinde ölümsüzleştirdi. Zaten, kız kardeşi Isabelle ve Jacques Rivière'e yazdığı mektuplarda genç kızı kendi adıyla değil –bir süre sonra– kendi taktığı adla andığı görülür. Yazar, yedi yıl sonra, 2 Mayıs 1912 günü, eniştesine yazdığı mektupta şöyle diyor: "Dün, Yvonne de Galais'ye rastlamamın sekizinci yıldönümüydü... Birkaç gün sonra, kız kardeşiyle konuştuğumu ve kitabımı kendisine göndermek niyetinde olduğumu öğrenecek." Yazar, sekiz yıl önce, kısa bir süre görüp vurulduğu genç kızın artık evli ve iki çocuk annesi olduğunu öğrenmesine karşın, Jacques Rivière'e gönderdiği 4 Eylül tarihli mektubunda, "Gerçekten, gerçekten, yeryüzünde bir tek o içimdeki fırtınaları dindirip barış sağlayabilirdi. Ama artık olanaksız," diye yazıyor.

Gene yazarın mektuplarından, “uzun boylu, sarışın” genç kıza olan bağlılığına karşın, elinizdeki kitapta *Valentine* kimliğiyle karşınıza çıkacak olan Jeanne B. ile de ilişki kurduğunu öğreniyoruz.

Alain-Fournier, ilk ve ortaöğretimde çok parlak bir öğrenci olmasına karşın, Yüksek Öğretmen Okulu giriş sınavlarında başarılı olamadı. Bunun üzerine üniversite öğrenimi yapmaktan vazgeçti. Yaşamını kazanmak için sanat alanında çalıştı. 1912 yılında, ünlü milyoner politikacı Claude Casimir-Perier'nin sekreteri oldu.

Birinci Dünya Savaşı çıkınca, 1914 yılının Ağustos ayında, teğmen rütbesiyle askere alındı ve 22 Eylül 1914 günü cep hede vurularak öldü.

“Benim sanat ve edebiyat ilkem: çocukluk.”

ALAIN-FOURNIER

22 Ağustos 1906

Alain-Fournier, tek romanını, İngilizcesini geliştirmeye gittiği Londra’da, 1905 yılında tasarlamaya başladı. Anımsarsanız, Yvonne de Galais’ye birkaç ay önce rastlamıştı. Yapıtının adını birkaç kez değiştirdi. Romanı, 1908 yılında yazmaya başladı; sık sık düzeltmeler ve değişiklikler yaptı. Başlangıçta romanda belirgin bir kişilik olmayan “Koca Meaulnes” (romanın Fransızca adı da *Le Grand Meaulnes*’dür) kişiliği 4 Nisan 1910’da kesinleştikten sonra, yapıt akacağı yatağı bulmuş oldu; 1-2 Şubat 1913 günü bitti ve aynı yıl yayımlandı. Kısa zamanda büyük, olağanüstü bir başarı sağladı. “Ne ödül ne de para istiyorum, tek istediğim şey *Le Grand Meaulnes*’ün okunması...” diyordu.

Yazar, romanının sarsıcı bir yalınlıkta, dolaysız ve basit olmasını istiyordu. Bir mektubundan romanında, dünyanın olduğu gibi, tüm yalınlığıyla yer almasını istediğini öğreniyoruz. Sanki yaşamının yalın gerçeği ile düşlerini karıştırıp *Adsız Ülke*’nin gerçek ve düş arasında gidip gelen dünyasını yaratmıştır. Daha önce de Yvonne de Galais ve Valentine örneklerinde de belirttiğimiz gibi, romanında yarattığı hem basit hem de olağanüstü kişiliklerin gerçek yaşamda bir karşılıkları oldu-

ğu gibi, olayın geçtiği yerler de coğrafi ve topografik gerçeklere uygundur. Çocukluk yıllarının geçtiği Epineul, romanda Sainte-Agathe olmuştur; okul kendi okuludur. Gerçek yaşamdan alıntılar, gerçekle örtüşmeler yalnızca bu noktada kalmamaktadır: Öğretmen olan babası, Mösyö Seurel; gene öğretmen olan annesi, François Seurel'in annesi Millie olmuştur. Halaları, amcaları, enişterleri, yengeleri ve bunların çocukları, akraba olarak François Seurel'e ödünç verilmiştir. Ama en ilginç kişilik dağılımı Augustin Meaulnes, François Seurel ve Frantz de Galais arasında yapılmıştır. Bu üç kahraman Alain-Fournier'nin gerçek kişiliğiyle düşlerini paylaşmak için, paylaşarak var olmuşlardır sanki. Üçünde de yazarın gerçekleri ve düşleri vardır. Yeniyetmelik dönemine kadarki yaşamını, hastalıklı, çekingen, içe kapanık François karşılamaktadır; daha sonraki yaşamı, yeniyetmelik çağı, düşçül, serüven düşkünü ve aşk kırgını Frantz ile, sessiz, suskun, inatçı, kararlı, kendine güvenli, sağlam yapılı Augustin arasında pay edilmiştir.

Bir romandan çok bir uzun şiiri andıran bu yapıtın en önemli özelliklerinden biri de erkekler arasındaki sağlam arkadaşlık bağları ve onurlu insan ilişkileridir. Öyle ki, dostlar arasında verilen "söz", yaşamın yerini almakta, ona yön vermektedir. Aslında romanın dönüştürücü düğümü Augustin'in Frantz'a verdiği sözde somutlanmakta, bunun sonucu olarak da Augustin, elinin içinde tuttuğu somut mutluluğa sırtını dönüp "söz"ünden kaynaklanan bir düşsel mutluluğun peşine düşmektedir. Yazar, kişilerini böylesine yönlendirirken çok bilinçlidir. Gene mektuplarından öğrendiğimize göre Alain-Fournier, yeryüzü mutluluğuna inanmamaktadır. Böylesine bir inanç XX. yüzyılın son çeyreğinde çoğumuza ters gelebilir, dahası ters gelmelidir. Ancak unutmamak gerekir ki, romanın yazılışının üzerinden yetmiş yıla yakın bir süre geçmiş, dünya, yaşam koşulları, beğenilerin çoğu ve *insan*, oldukça değişmiştir. Artık insan, içinde yaşadığı ve mutlu olmasına olanak vermeyen somut dünyadan kaçıp imgesel bir dünyaya sığınmak yerine, onu değiştirip yaşanılır bir dünya yapmaya çalışmaktadır. Bu nedenle, romanı okurken bazı durumlar karşısında kuşku duyacak, bazı konuşmaları bıyık altından gülerek dinleyeceksiniz. Ama isterseniz biraz düşünelim: Babalarımızın, annelerimizin, dede ve nine-lerimizin gençlik fotoğraflarını gördüğümüz zaman nasıl şaş-

kınlık ve sevgiyle gülümseriz? Evet, dünya değişiyor; yaşam koşulları, yaşam biçimleri değişip yeni biçimler alıyor. Bütün bunlara karşın, insanda, özüne ilişkin ne varsa, tüm saflık ve el değmemişliğiyle kalıyor ya da kalmasını, kalmış olmasını biz istiyoruz. Çünkü bu değerler, bu duygular, bu erdemler insanı, *insanı* ve *uygar insanı* oluşturan öğelerin başında yer almaktadır: sevgi gibi, arkadaşlık gibi, dostluk duygusu, dayanışma, özveri, sevecenlik, dikkat gibi... Bu erdemler, insanın, insanlık tarihinin kirleri, pasları altında kalsalar bile bizim bulduklarını yerden çıkarmamız gereken, başköşeye oturtmamız gereken değerlerdir... Bunları *Adsız Ülke*'de bol bol buluyoruz.

Alain-Fournier'nin yapıtının zenginliği, büyüklüğü, ölüm-süzlüğü, insanın yalın varlığını, onun gerçek duygularını sergilerken, zaman zaman düş ortamına kaysa bile, gerçekliğinden kaynaklanmaktadır. Başta Fransız romanı olmak üzere çağdaş romana yaptığı büyük ve bir oranda sürekli etki, yazarın insanı arayan, "olmaz"ı "olur"a dönüştürmeye adanmış yazınsal seçiminde somutlanmaktadır.

Biliyoruz, belki şu anda, elinizdeki romanın kişilerine benzeyen insanlara, onların davranışlarını tekrarlayacak gençlere rastlamamız biraz güç; ama bütün bunlara karşın, onların romanın satırlarına yansıyan varlıklarında kendimizden bir şeyler bulabiliriz. Bu da insanın ürkekliğinin bir kanıtı değil midir?

Bir yazar için ne büyük bir başarı!

ÖZDEMİR İNCE

Kız kardeşim Isabelle'e

Birinci bölüm

Yatılı öğrenci

O, bizim eve 189... yılı Kasım ayının bir pazar günü geldi.

Şu anda bizim olmadığı halde “bizim ev” deyip duruyorum nedense. Biz oralardan ayrılalı neredeyse on beş yıl oldu; hiç kuşkusuz bir daha geri dönmeyeceğiz.

Sainte-Agathe Okulu’nun Yüksek Bölümü’nün bulunduğu yapıda oturuyorduk. Bütün öteki öğrenciler gibi benim de Mösyö Seurel diye seslendiğim babam, hem ilkokul öğretmeni yetiştiren Yüksek Bölüm’ü hem de Orta Bölüm’ü yönetiyordu. Annem küçük sınıflarda öğretmenlik yapıyordu.

Kasabanın bir ucunda, upuzun, kırmızı bir evdi, beş camlı kapısını da yabani asmalar örtmüştü; köyden gelince büyük bir kapıdan girilen uçsuz bucaksız avluda üstü örtülü teneffüs yerleri ve çamaşırılık vardı. Kuzey yönde, üç kilometre ötedeki La Gare adlı kasabaya giden, kıyısı parmaklıklılı yol; güneyde, arkada, tarlalar, bahçeler ve çayırlar, ta dış mahallelere kadar... Yaşamımın en karmaşık, en tatlı yıllarının geçtiği evin konumu böyleydi işte. Tıpkı dalgaların ıssız bir kayaya çarpıp geri çekilmesi gibi, serüvenlerimizin oradan yola çıkıp yeniden oraya döndüğü ev...

Bir “yer değişimi” rastlantısı, bir müfettiş ya da vali

kararı bizi buraya sürüklemişti. Uzun yıllar önce, tatilin sonuna doğru, bizi götüren köylü arabası önde, eşyalarımız arkada, annemle birlikte küçük, paslı parmaklığın önüne varmıştık. Bahçedeki ağaçlardan şeftali çalan çocuklar, çitin deliklerinden sessizce sıvışmışlardı... Millie diye çağırdığımız, tanıdığım en düzenli, en derli toplu ev kadını olan annem, hemen tozlu saman dolu odalara girmiş ve her “taşınma”da olduğu gibi, böylesine kötü yapılmış bir eve eşyalarımızın kesinlikle sığmayacağına karar vermişti... Üzüntüsünü bana aktarmak için dışarı çıkmıştı. Sıkıntısını bana anlatırken, yolculuk sırasında kirlenmiş yüzümü mendiliyle usulca silmişti. Sonra evi oturulabilir bir duruma sokmak için hangi kapı ve pencerelerin kapatılması gerektiğine karar vermek üzere tekrar içeri girmişti... Bana gelince, başımda kurdeleli kocaman hasır şapka, bu yabancı avlunun taşlığında bekliyor, kuyunun çevresinde, hangarın altında ne var ne yok diye çekine çekine bakıyordum.

Evle ilk karşılaşmamız böyleydi; belki, hiç değilse ben böyle tasarlıyorum bugün. Çünkü ne zaman Sainte-Agathe’ın avlusundaki bu bekleyiş akşamının anılarını eşleyecek olsam, hemen başka bekleyişleri ansımaya başlıyorum; iki elim ana kapının demir parmaklıklarına dayalı, cadde tarafından inecek birini sıkıntıyla gözlerken buluyorum kendimi. Tavan arasındaki küçük odamda geçirdiğim ilk geceyi ne zaman gözümün önüne getirmeye kalkışsam, daha o anda başka geceleri ansıyveririm. Artık yalnız değilimdir bu odada, tedirgin ve dost, kocaman bir gölge, duvarlar boyunca geçip dolaşır. Okul, Martin Baba’nın içinde üç ceviz ağacı bulunan tarlası ve her gün saat dörtten başlayarak ziyaretçi kadınların istila ettiği bahçeden oluşan bütün bu sessiz görünüm, yeni-yetmelik çağımızı altüst eden, kaçışıyla bile bizde huzur bırakmayan bir insanın varlığıyla, belleğimde sonsuza dek capcanlı, bambaşka kimliğe bürünmüştür.

Oysa, Meaulnes geldiği sırada on yıldır burada yaşıyorduk.

On beş yaşındaydım. Soğuk bir kasım günüydü, pazardı, sonbaharın kışı düşündüren ilk günüydü. Millie bütün gün, kendisine kış için La Gare'dan bir şapka getirecek olan arabayı beklemişti. Sabahleyin ayini kaçırmıştı. Bense, papazın vaazına kadar öteki çocuklarla birlikte koro yerinde oturmuş, onun yeni şapkası başında içeriye girişini görebilmek için çanlardan tarafa sıkıntıyla bakmıştım.

Öğleden sonra, akşam duasına da yalnız gitmek zorunda kalmıştım. Beni avutmak için, eliyle çocuk giysimi fırçalarken:

“Zaten,” demişti, “şu şapka gelmiş bile olsaydı, hiç kuşkusuz bütün pazarımı onu düzeltmeye harcayacaktım.”

Kış pazarlarımız çoğunlukla böyle geçerdi zaten. Babam, daha sabahın erken saatlerinde bir sandala binip turnabalığı avlamak için üzeri sisli göle giderdi. Anneme gelince; akşama kadar karanlık odasına çekilip gösterişsiz giysilerini onarmaya çalışırdı. Onun bu karanlık odaya kapanmasının nedeni, kendisi kadar yoksul ama kendisi kadar gururlu bir kadın arkadaşının onu işbaşında yakalamasından korkmasıydı. Bense, akşam ayini bittikten sonra, soğuk yemek odasında kitap okuyarak giysinın kendisine yakışıp yakışmadığını bana sormak için kapıyı açmasını beklerdim.

O pazar, ayinden sonra kilisenin önünde gördüğüm canlı kalabalık hemen eve dönmeyip gecikmeme neden olmuştu. Bir vaftiz töreni için çocuklar kapı sundurmasının altında toplanmışlardı. Kasabanın birçok erkeği ise itfaiyeci ceketlerini giymişler, meydanda silahlarını çatmış, soğuktan titreyerek ve ısınmak için yerlerinde tepinerek Onbaşı Boujardon'un karmakarışık açıklamalarını dinliyorlardı...

Vaftizcilerin kargaşası, bağırıp çağırması, tıpkı yerini

ve gününü şaşırılmış bir şenlik borusu gibi birdenbire kesiliverdi; Boujardon ve adamları, silahları çapraz asılmış, yangın tulumbasını tırıs kalkarcasına götürdüler; peşlerinde dört sessiz çocuk, kırağı tutmuş yolun üzerindeki çalı çırpıyı ayakkabılarının kocaman tabanlarıyla ezerek ilk dönemeçte gözden yittiler; ama peşlerinden gitmeyi göze alamadım.

Kasabada, ayyaşların tartışmalarının bir ateşlenip bir dinerek boğuk boğuk yankılandığı Daniel'in kahvesinden başka canlılık kalmamıştı neredeyse. Evimizi köyden ayıran büyük avlunun alçak duvarına sürüne sürüne, geç kaldığım için de biraz sıkıntı duyarak küçük parmaklığa vardım.

Aralıktı küçük parmaklıklı kapı. Bir tuhafılık olduğunu hemen anladım.

Gerçekten de avluya bakan camlı kapılardan en yakını olan yemek salonunun kapısında, kül rengi saçlı bir kadın, eğilmiş, perdelerin arasından içerisini görmeye çalışıyordu. Kısa boyluydu kadın, başında siyah, kadifeden, eski moda bir şapka vardı. Zayıf ve ince yüzünde tedirginlik izleri okunuyordu. Onu görür görmez nedenini bilemediğim bir korkuyla, parmaklıklı kapının önünde, ilk basamakta durdum.

“Tanrım! Nereye gitti bu,” diyordu, alçak bir sesle. “Az önce yanımdaydı. Hemencecik evin çevresini dolaştı. Belki de kaçmıştır...”

Her cümlesinden sonra, pencere camına, duyulur duyulmaz şekilde üç kez hafifçe vuruyordu.

Bu bilinmeyen ziyaretçiye kimse gelip kapıyı açmıyordu. Millie, hiç kuşkusuz, La Gare'dan gelmesini beklediği şapkasına sonunda kavuşmuş olmalıydı; hemen kırmızı odaya koşmuş, üzerine eski kurdeleleri, bütün özelliklerini yitirmiş tüyleri yaydığı yatağın yanında şapkaçığını söküyor, dikeyor, ona bir biçim vermeye çabalı-

yordu... Gerçekten de, ben ziyaretçi kadının hemen arkasından yemek salonuna girince, annem henüz iyi tutturulamamış piring telleri, kurdeleleri ve tüyleri iki eliyle başının üzerinde tutarak ortaya çıktı... Alacakaranlıkta çalışmaktan yorulmuş mavi gözleriyle bana gülümseyerek:

“Bak,” diye bağırdı. “Göstermek için seni bekliyordum.”

Ama salonun dibindeki büyük koltuğa oturmuş olan kadını görünce şaşkınlıkla duraladı. Başındakini hemen cecik çıkartıp orada bulunduğu süre içinde, tersine çevrilmiş bir kuş yuvası gibi kıvrık, sağ kolunun altında, göğsünün üzerinde tuttu.

İki dizinin arasına bir semsiye ile bir deri çanta sıkıştırmış olan siyah kadife şapkalı kadın, başını hafifçe iki yana sallayarak, konukluğa gelmiş kadınlar gibi dilini şaklatarak konuşmaya başlamıştı. Kendine güvenini yeniden kazanmıştı. Dahası, oğlundan söz ederken takındığı yukarıdan bakan, gizemli hava kafamızı oldukça karıştırmıştı.

Sainte-Agathe’a on dört kilometre uzaklıkta bulunan La Ferté d’Angillon’dan arabayla gelmişler ikisi. Dulmuş ve bize sezdirmeye çalıştığına göre de çok zenginmiş; iki oğlundan küçüğü olan Antoine, bir akşamüzeri, okul dönüşü, kardeşiyle birlikte kirli bir su birikintisinde yıkandığı için hastalanıp ölmüş. Yüksek Bölüm’ün derslerini izlemesi için büyük oğlu Augustin’i bize yatılı vermeye karar vermiş.

Ve hemen, bize getirdiği bu yatılı adayını övmeye başladı. Kuluçka yatağındaki yabani kuşu yitirmiş tavuğun yalvaran, afallamış görünüşü içinde, bir dakika önce, kapının önünde eğilmiş olarak gördüğüm kül rengi saçlı kadını tanıyamıyordum artık.

Oğluna ilişkin olarak hayranlıkla anlattığı şeyler son derece ilginçti: Annesini sevindirmekten hoşlanıyordu

oğlan; kimi zaman, ona sazlar arasında yitmiş sutavuşu ya da yabanördeği yumurtaları getirmek için ırmak kıyısında kilometrelerce yalınayak yürürmüş... Balık avlama sepetleri de kurarmış... Geçen sene koruda, tuzaga yakalanmış bir dişi sülün bulmuş...

Gömleğimi bir parçacık yırtsam bile eve dönmekten ödü kopan ben, Millie'e şaşkınlıkla bakıyordum.

Ama annem dinlemiyordu artık. Hatta kadına susması için işaret bile etti. "Yuva"sını masanın üzerine özenle koyarak birine baskın vermek istermiş gibi sessizce ayağa kalktı...

Gerçekten de, geçen 14 Temmuz Bayramı'ndan artmış olan kararmış havai fişeklerin yığıldığı küçük odada kimin olduğunu bilmediğimiz ayaklar büyük bir güven içinde gidip geliyor, tavanı sarsa sarsa birinci katın karanlık, kocaman ambarlarını arşınıyor, sonra, kuru ihlamur ve elma koyduğumuz, kimsenin oturmadığı yan odalara doğru duyulmaz oluyordu.

"Biraz önce aynı gürültüyü dipteki odada da duymuştum," dedi Millie yavaşça, "ama ben senin geldiğini sanmıştım François..."

Kimse karşılık vermedi. Üçümüz de ayaktaydık, yürüklerimiz çarpıyordu. Mutfak merdivenine bakan ambarın kapısı açılınca, birisi merdivenleri inip mutfağı geçti, yemek salonunun karanlık girişinde ortaya çıktı.

"Augustin, sen misin," diye sordu kadın.

On yedi yaşlarında, uzun boylu bir oğlan çocuğuydu. Bastıran gecenin içinde ancak arkaya kaykılmış köylü şapkasını ve öğrenciler gibi beli kemerle sıkılmış siyah gömleğini görebildim önce. Bir de gülümsediğini fark ettim...

Beni fark etti ve kimsenin kendisinden bir açıklama istemesine fırsat bırakmaksızın:

"Bahçeye gelir misin," dedi.

Bir saniye duraksadım. Sonra, Millie'in karşı çıkma-

dığını görünce, kasketimi alıp ona doğru yürüdüm. Mutfak kapısından çıkıp karanlığın artık iyice bastırıldığı kapalı teneffüs yerine gittik. Yürürken, günün son ışıklarında, onun köşeli yüzüne, düz burnuna, tüylü üst dudağına bakıyordum.

“Bak,” dedi, “senin tavan arasında buldum bunları. Sen hiç bakmıyorsun galiba oralara?”

Kararmış ağaçtan, çark biçiminde bir şey tutuyordu elinde; çevresinde maytabın parçalanmış ateşleme kordonu sallanıyordu; 14 Temmuz’dan kalmış maytaplı güneş ya da ay olmalıydı...

“İki tanesi kullanılabilir durumda: İstedığımız zaman ateşleyebiliriz,” dedi, gerisini de bulabileceğine inanan birinin sakın tavrıyla.

Şapkasını yere attı, saçlarının köylülerinki gibi kökünden tıraş edilmiş olduğunu gördüm. Bana iki füze gösterdi; alevler, ateşleme düzenlerinin kâğıt ucunu hafifçe karartmış ama daha fazla ileriye gitmemişti. Çarkın poyrasını kuma soktu, sonra cebinden bir kibrit kutusu çıkardı; çok şaşırılmışım çünkü böyle bir şey kesinlikle yasaktı bana. Sakınımla eğilerek fitili ateşledi. Sonra, elimden tutarak beni hızla arkaya çekti.

Biraz sonra, pansiyon parası pazarlığı yaptıktan ve fiyatı saptadıktan sonra Meaulnes’ün annesiyle birlikte kapı eşiğine çıkan annem, kapalı teneffüs yerinde, kırmızı ve beyaz renkli iki yıldız demetinin bir körük gürültüsüyle fişkırdığını gördü; yeni gelen iri çocukla el ele tutuşmuş, o büyülü alevin içinde hiç kımıldamadan ayakta durduğumu bir an fark etmiş olmalı...

Bu kez ağzını açmadı.

O akşam, yemek masamızda, üzerine diktiğimiz bakışları umursamadan başını eğmiş yemek yiyen sessiz bir arkadaş vardı.

Adsız Ülke, Fransız yazar Fournier'nin 1914'te cephede vurularak ölmeyen önce yayımlanan tek romanıdır. Otobiyografik nitelikler taşıyan roman 1913'te yayımlanır yayımlanmaz olağanüstü bir başarı kazanır ve Fransız edebiyatının klasikleri arasına girer. Fransa'nın Sologne bölgesinde geçen bu macera romanı, François Seurel'in ağzından, kasabada dört gün boyunca ortadan kaybolan yakın dostu Augustin Meaulnes'un yaşamını anlatır.

Alain-Fournier'nin yapıtının zenginliği, büyüklüğü, ölümsüzlüğü, insanın yalın varlığını, onun gerçek duygularını sergilerken, zaman zaman düş ortamına kaysa bile, gerçekçiliğinden kaynaklanmaktadır. Başta Fransız romanı olmak üzere çağdaş romana yaptığı büyük ve sürekli etki, yazarın insanı arayan, "olmaz"ı "olur"a dönüştürmeye adanmış yazınsal seçiminde somutlanmaktadır. Yazar, yaşamının yalın gerçeği ile düşlerini karıştırıp Adsız Ülke'nin gerçek ve düş arasında gidip gelen dünyasını yaratmıştır.

#dünyaklasikleri #fransızklasikleri #dostluk #aşk #dayanışma #özveri
#erdem #yalınlık

Kapak resmi: József Rippl-Rónai

 can

can yayinlari.com | f | | can yayinlari

roman

ISBN: 978-975-07-4088-6

9 789750 740886